

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก
ของเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์และผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ วรรคสี่สอง

กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/๓๕๔ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงยุติธรรมได้ออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ซึ่งได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการสำหรับกรณีต่าง ๆ ไว้ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีการชันสูตรพลิกศพในที่ที่ศพอยู่ ให้จ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการแก่แพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพในแต่ละครั้ง ไม่เกิน ๘๐๐ บาท ต่อคน (ข้อ ๔ ของระเบียบฯ)

๒. กรณีการชันสูตรพลิกศพที่โรงพยาบาล สถาบันนิติเวชวิทยา สถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องหรือสถานที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับการนั้น (ข้อ ๕ ของระเบียบฯ)

๒.๑ ค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการที่จ่ายให้แก่แพทย์ผู้ทำการตรวจสภาพศพภายนอก ศพละไม่เกิน ๕๐๐ บาท

๒.๒ ค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการที่จ่ายให้แก่แพทย์ผู้ทำการผ่าพิสูจน์ภายในศพ ศพละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๒.๓ ค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการที่จ่ายให้แก่แพทย์ผู้ทำการผ่าตรวจภายในและตัดตรวจชิ้นเนื้อศพ ศพละไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

๓. ในกรณีที่การชันสูตรพลิกศพตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ของระเบียบฯ ได้กระทำโดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือพยาธิแพทย์ ให้จ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการให้แก่แพทย์นั้นเพิ่มขึ้นจากค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ของระเบียบฯ อีกกึ่งหนึ่ง

ต่อมา กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สธ ๐๒๒๘.๐๖/๑๓๘๘๗ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ขอให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการ ดังนี้

๑. ทบทวนอัตราค่าตอบแทนตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ทบทวนอัตราค่าตอบแทนตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากแพทย์ให้ไปชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ พ.ศ. ๒๕๔๓

๓. ออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมเพิ่มเติมสำหรับบุคลากรผู้ช่วยเหลือแพทย์และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากแพทย์ในการออกชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวสามารถเบิกค่าตอบแทนได้

กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบกระทรวงยุติธรรมทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการกำหนดอัตราค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนความไม่ครอบคลุมกับการดำเนินงานในปัจจุบัน จึงได้มีคำสั่งที่ ๒๓๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของอัตราค่าตอบแทนสำหรับการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาชั้น และได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการฯ แล้ว จำนวน ๒ ครั้ง แต่ยังไม่ได้ข้อยุติ อย่างไรก็ตาม ได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการฯ ขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อความชัดเจนในการกำหนดค่านิยามให้เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ วรรคสี่สอง และเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความ ในการนี้ กระทรวงยุติธรรมจึงขอหารือในประเด็นดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้งนี้ เพื่อจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงยุติธรรม โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนว่า มาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม^๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้แพทย์ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป แล้วแต่กรณี เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ แต่ในทางปฏิบัติการชันสูตรพลิกศพ แพทย์

^๑มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงาน (มีต่อหน้าถัดไป)

และเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่สามารถดำเนินการชั้นสูตรพลิกศพได้เองเพียงลำพัง จำเป็นต้องมีผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น แพทย์จะต้องมีพยาบาลคอยช่วยเหลือในการชั้นสูตรพลิกศพ และเจ้าพนักงานต้องมีผู้ช่วยในการปฏิบัติงานด้วยเช่นกัน แต่เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยแพทย์ หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานในการชั้นสูตรพลิกศพดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ กระทรวงสาธารณสุขจึงขอให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกระทรวงยุติธรรม ประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นว่า จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏสามารถกำหนดประเด็นการพิจารณาได้เป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กระทรวงยุติธรรมจะสามารถแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสี่สอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้หรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า มาตรา ๑๕๐ วรรคสี่สอง^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้แพทย์ตามวรรคหนึ่งและเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าว มิได้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพ แต่อย่างใด ดังนั้น การที่กระทรวงยุติธรรมจะแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนฯ เพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

แนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชั้นสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ และในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชั้นสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชั้นสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชั้นสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

ฯลฯ

ฯลฯ

แพทย์ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลิกศพ และผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ ที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๑๕๑ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๕๑ มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนฯ จึงเป็นการออกระเบียบซึ่งเกินอำนาจที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้ จึงไม่สามารถกระทำได้

ประเด็นที่สอง กระทรวงยุติธรรมจะแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลีกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อกำหนดบทนิยามให้ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลีกศพตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสี่บสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนฯ เพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์หรือผู้ช่วยเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตรพลีกศพมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนฯ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากเกินอำนาจที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๐